

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Montfoort

Montfoort, 7 december 2017

Vier jaar Participatieraad, wat heeft het ons gebracht?

Geacht college,

Op 1 januari 2018 is het vier jaar geleden dat de Participatieraad Montfoort werd ingesteld als adviesorgaan van uw college bij de beleidsvorming voor het sociaal domein.

In het raadsvoorstel van 24 februari 2014, zaaknummer 30557, is vastgelegd dat wij onze samenwerking minimaal een keer in de vier jaar evalueren. Het is dus tijd voor een terugblik. Wat heeft vier jaar Participatieraad de inwoners van Montfoort gebracht? Zijn de beoogde doelstellingen bereikt? Wat gaat goed, wat kan beter en wat moet beslist anders?

Kwaliteit dienstverlening verhogen, draagvlak bij uitvoering vergroten.

In het raadsvoorstel van 24 februari 2014 is de volgende doelstelling gedefinieerd:

“Met de instelling van de Participatieraad als adviesorgaan van het college wordt beoogd een kwaliteitsverbetering te realiseren in cliënten participatie op het sociaal domein als geheel, met als doel de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen en het draagvlak bij de uitvoering te vergroten”.

In de toelichting hierop geeft u aan veel waarde te hechten aan de inbreng van inwoners bij het vormgeven van het beleid. U noemt de Participatieraad een belangrijk speerpunt om te voldoen aan de wettelijke verplichting om inwoners en cliënten te betrekken bij de beleidsvorming. De instelling van een Participatieraad waarborgt dit proces en maakt een advies met brede inbreng mogelijk.

Iedereen doet mee, ongeacht leeftijd, sociale klasse en achtergrond

De Participatieraad heeft zich met veel energie ingezet om invulling te geven aan de door u beoogde rol en gedefinieerde doelstellingen. Uw adagium voor het sociaal domein “iedereen doet mee” is overgenomen en vertaald in een visie- en werkdocument. Aan de hand van de hierin beschreven uitgangspunten en beoordelingscriteria, heeft de raad zich gepositioneerd als actieve sparringpartner voor inwoners, college, gemeenteraadsleden en de uitvoeringsinstanties Ferm Werk, Jeugdteam en SWOM. Vanuit een positief kritische houding, met als focus de zelfredzaamheid, welzijn, gezondheid en sociaal culturele participatie van inwoners, heeft de raad haar inbreng geleverd bij het vormgeven van het beleid. Voor alle domeinen zijn de nodige adviezen uitgebracht, gevraagd en ongevraagd, die u kunt nalezen op www.participatieraadmontfoort.nl

Brug naar de belevingswereld van cliënten of een door wetgeving voorgeschreven rituele dans

In de afgelopen vier jaar heeft de Participatieraad veel werk verzet om de belevingswereld en ervaringsdeskundigheid van inwoners/cliënten voor het voetlicht te brengen bij beleidsmakers en uitvoerders. Cliëntenparticipatie draait immers om de beïnvloeding van het beleid en de uitvoering

hiervan vanuit het perspectief en de ervaringsdeskundigheid van cliënten/inwoners. Anders gezegd, het verbeteren van het beleid door inspraak en tegenspraak vanuit de groep die het beleid betreft. Dit proces was niet gemakkelijk. Door de gewijzigde wet- en regelgeving, reorganisaties, cultuuromslagen en verhuizingen kostte het moeite om bruggen te slaan tussen de belevingswerelden van inwoners/cliënten en die van beleidsmakers en uitvoerende professionals.

Als we de balans opmaken overheerst het gevoel van teleurstelling. De dialoog met beleidsmakers, gemeenteraadsleden, uitvoerende professionals en partijen als GGDrU heeft niet of nauwelijks geleid tot bijstelling van het beleid. De reacties op de uitgebrachte adviezen waren voornamelijk juridisch, technisch of financieel van aard, zonder in te gaan op de onderliggende problematiek vanuit het cliënt-perspectief. Illustratief hiervoor zijn de reacties op onze brief van 5 maart 2017 met input voor de Kaderbrief 2018.

Bij de besluitvorming over het te voeren beleid voor het sociaal domein staan niet de wensen en behoeften van de cliënten/inwoners centraal, maar zijn financiële kaders, beschikbare budgetten, procedures en processen leidend bij de te maken keuzes.

Cliëntenparticipatie in Montfoort is op papier een belangrijk speerpunt, maar in de huidige vorm een door wetgeving voorgeschreven rituele dans. Het welzijn en de gezondheid van inwoners krijgt hierdoor niet de prioriteit die nodig is om invulling te geven aan het adagium "Iedereen doet mee".

Tijd voor een andere aanpak, cliëntenparticipatie nieuwe stijl

De afgelopen vier jaar is duidelijk geworden dat cliëntenparticipatie in de huidige vorm, structuur en cultuur niet bijdraagt aan het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening en het vergroten van het draagvlak bij de uitvoering. Hiervoor zijn naast een (politieke) cultuuromslag andere, meer eigentijdse werkvormen nodig.

De domeinbrede participatieraad is een door de tijd achterhaald concept. Van de leden wordt een brede kennis van het sociaal domein verwacht naast cognitieve vaardigheden voor het lezen van de veelal in juridische taal geschreven beleidsnota's, raadsvoorstellen, verordeningen etc. Dit werpt drempels op voor inwoners/cliënten met ervaringsdeskundigheid. Men is wel bereid om kennis en ervaring te delen, maar wil geen zitting nemen in de raad. Vacatures zijn hierdoor niet of nauwelijks invulbaar.

Ons advies is om van deze formele participatiestructuur over te schakelen op meer informele vormen van participatie. De praktijk leert dat informele vormen van burger- en cliëntenparticipatie effectiever zijn. Het is praktisch, je bereikt meer mensen en het geeft directe input voor beleid. Vorm en inhoud zijn af te stemmen op de doelgroep, evenals moment en tijdsduur. Voor concrete, kortdurende input zijn meer mensen bereid zich in te zetten. Dit past in de huidige, snel veranderende maatschappij.

Het landelijk kennisinstituut en adviesbureau voor het sociaal domein Movisie, heeft een routekaart voor vernieuwing van cliëntenparticipatie uitgegeven, die wij van harte bij u aanbevelen. Deze routekaart is zeker niet bedoeld als blauwdruk voor dé aanpak om cliëntenparticipatie in Montfoort te vernieuwen. Hij is vooral bedoeld als inspiratie om samen met ons verder van gedachten te wisselen over de invulling van cliëntenparticipatie 2.0

Met vriendelijke groeten

Participatieraad Montfoort
Kor Schipper
Voorzitter